

LAISVĖ PER / I ŽODĮ

Rasotoje žolėje atsispindinčios žvaigždės blausiai nušvietė taką, o žemė sugėrė jo, tyliojo *Tėvynės Sargo*, žingsnius. Tylą trikdė tik neritmingi širdies dūžiai, garsiai dunksintys it sekmadienio rytą toliams aidintis ir visus kviečiantis bažnyčios *Varpas*. Prie sunkiai alsuojančios krūtinės jis tvirtai glaudė tai, kas brangiausia – kampuotą ryšulį. Pastebėjęs, kad jau ryškėja bažnytkaimio kontūrai, jis dar paspartino žingsnį, kol iš miego pakirdęs *Ūkininkas* neišskleidė nakties ramybės. Tiksėjo paskutinės tamsos minutės.

Užėjęs vidun, jis iškart užrakino duris. Nuovargis merkė akis, maudė pailsusį kūną, bet sužvarbę pirštai nė akimirksniui nepaleido ryšulio. Prieš paslėpdamas Jas ten, kur neras *anie*, jam norėjosi darskiai į Jas pažvelgti – juk taip retai ir temato. Nedegdamas žvakės, atsargiai išvyniojo prie širdies ilgai laikyto ryšulio drobę ir ant baltos staltiesės švelniai nugulė Jos. Jam rodėsi, kad Jos kvėpia ne tik spaustuve, bet ir linais, medumi, pievomis, miškais ir lietumi – taip, kaip gali kvėpėti tik lietuviški žodžiai.

Languose akinamai suliepsnojo ryto gaisrai – brėkšta *Aušra*. Išaušo dar viena diena.

KVIETIMAS

Į Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto
organizuojamą multimedijų konkursą

ANTSPAUDA

1904 metais išaušusi gegužės 7-oji žymi itin tamsaus ir skaudaus laikotarpio mūsų istorijoje pabaigą, kurio metu buvo uždrausta lietuviška spauda, institucijose nevartojama lietuvių kalba, slopinti bet kokie tautiniai judėjimai. Ši 40 metų trukusi priespauda alino mūsų valstybės kultūrinę raidą ir tapatumą, bet taip ir nesugebėjo palaužti tautos dvasios.

Po 120 metų, 2024 metų gegužės 7-ąją, minėdami Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną, prisimename, kad galime būti dėkingi ne tik už nuosavus fizinius namus, bet ir dvasinius – lietuvių kalbą. Per amžius, o ypač spaudos draudimo metais, mūsų protėviai surentė tvirtus kalbinius pamatus, atlaikiusius prieš spaudimą, o ateinančioms kartoms patikėjo tęsti jų pradėtus darbus.

Šiandien, Lietuvos miestuose vis dažniau aidint kitų kalbų skambesiu, lietuvių kalba nebegali būti suvokiama kaip mūsų visų pirmoji kalba. Visgi, taip gimsta išskirtinė galimybė mūsų kalbą prisijaukinti kaip gimtąją. Pasirinkdami kalbėti lietuviškai, mes pasirenkame Lietuvą – taip galime kartu kurti, puošti ir keisti. Tad išdrįskime būti savų laikų knygnešiais – burkimės, atraskime vienybę mūsų visuomenės įvairovėje ir puoselėkime lietuvišką žodį, kad tik neliktume benamiais – be rašto, be kalbos, taigi, be namų.